

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z 26 maja 2017 r.

**w przedmiocie przyjętej przez sejmową Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka
poprawki do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie
Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1423)**

Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie ocenia poprawkę do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1423) przyjętą 23 maja 2017 r. przez sejmową Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka, zgodnie z którą z mocy prawa rozwiązaniu ulegną stosunki pracy pracowników Biura Krajowej Rady Sądownictwa, którym w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie zostaną zaproponowane nowe warunki pracy i płacy.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa zmiana projektu ustawy w zakresie w jakim odnosi się do pracowników Biura Rady stanowi nowe rozwiązanie wykraczające poza zakres projektu ustawy, co do którego 7 kwietnia 2017 r. odbyło się pierwsze czytanie w Sejmie. Przyjęty sposób procedowania nad projektem oraz wprowadzenie na etapie drugiego czytania poprawki, która w rzeczywistości stanowi regulację niezwiązaną z materią objętą procedowanym projektem ustawy, narusza zdaniem Rady art. 119 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, że Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach.

Podkreślenia wymaga, że w demokratycznym państwie prawnym fundamentalną zasadą i wartością nadrzędną jest zachowanie ciągłości funkcjonowania organów państwa. Krajowa Rada Sądownictwa jako konstytucyjny organ stojący na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów pełni szczególną rolę dla wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2016 r., poz. 976 ze zm.) Rada wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rady. Doświadczenie zdobyte przez pracowników Biura Rady ma istotne znaczenie oraz stanowi gwarancję prawidłowego funkcjonowania Rady jako organu państwa. Wprowadzenie regulacji, która umożliwia dowolne (niezależne od sposobu wykonywania pracy) rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa ze wszystkimi osobami zatrudnionymi w Biurze Rady nie znajduje żadnego uzasadnienia, narusza liczne przepisy prawa pracy oraz stwarza zagrożenie dla funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Rezygnacja z dalszego zatrudniania w Biurze doświadczonych pracowników

może doprowadzić do opóźnień w realizacji przez Radę obowiązków, do których należy między innymi rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia urzędu sędziego oraz przedstawianie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie sędziów, a to może mieć już bezpośredni wpływ na zwiększenie zaległości w rozpoznawaniu spraw przez sądy. Proponowane rozwiązanie przeczy założeniom nowelizacji, które w ocenie projektodawcy mają usprawnić wymiar sprawiedliwości.

Nadto projektowane rozwiązanie narusza liczne przepisy prawa pracy. Przede wszystkim ustawodawca w sposób niedozwolony ingeruje w treść zawartych i wiążących strony umów o pracę, a nadto podejmuje próbę obejścia przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę, przepisów przyznających pracownikom szczególną ochronę przed rozwiązaniem stosunku pracy np. ze względu na korzystanie z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego, ochronę przedemerytalną. Projektodawca nie dostrzega okoliczności, że wybór nowych członków Krajowej Rady Sądownictwa nie prowadzi do zmiany pracodawcy. Skład osobowy Rady pozostaje bez wpływu na ciągłość stosunków pracy pracowników Biura. Ewentualne rozwiązanie umów o pracę z osobami zatrudnionymi w Biurze Rady, jeżeli zajdzie taka konieczność, powinno nastąpić z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa pracy, w szczególności regulacji wynikających z Kodeksu pracy.

Uchwalenie poprawki normującej status pracowników Biura Rady w brzmieniu przyjętym przez sejmową Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka budzi także wątpliwość co do zgodności z konstytucyjną zasadą równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji. Zgodnie z tym przepisem wszyscy są wobec prawa równi oraz mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, natomiast pracownicy Biura Rady zostają pozbawieni z mocy prawa nie tylko praw nabytych lecz ich sytuacja będzie odmienna od sytuacji pracowników zatrudnianych przez innych pracodawców, co do których pracodawca podjął decyzję o rozwiązaniu umowy o pracę i wobec, których zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu pracy.

Negatywnie należy ocenić także projektowany art. 24 ust. 4 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, zgodnie z którym do pracowników Biura Rady zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 28 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2017r., poz. 246). Krajowa Rada Sądownictwa jest organem odrębnym od władzy wykonawczej, ustawodawczej oraz organów wymiaru sprawiedliwości. Nie jest więc uzasadnione stosowanie wymienionej ustawy do pracowników Biura Rady, których praca i zakres obowiązków jest odmienny od pracy osób zatrudnionych w sądach i prokuraturze. Także struktura organizacyjna Biura Rady jest odmienna od struktury organizacyjnej sądów i prokuratury, dlatego stosowanie

wyżej wymienionej ustawy w praktyce może okazać się technicznie niemożliwe. Projektodawca nie przedstawił uzasadnienia, które przemawiałoby za odstąpieniem od obecnie obowiązującej regulacji, zgodnie z którą do pracowników Biura Rady stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych. Poza tym ustawa o pracownikach sądów i prokuratury znajduje zastosowanie tylko do pracowników sądów powszechnych i wojskowych. Skoro ustawy nie stosuje się do wszystkich pracowników sądów, bowiem spod jej kognicji wyłączeni zostali pracownicy sądów administracyjnych, to tym bardziej nie jest zasadne jej stosowanie wobec pracowników urzędu państwowego, który nie jest organem wymiaru sprawiedliwości. Proponowane rozwiązanie zagraża również odrębności Krajowej Rady Sądownictwa, ponieważ umożliwi Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu podejmowanie decyzji w sprawach organizacyjnych i finansowych Biura Rady, z pominięciem Przewodniczącego i Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa odpowiedzialnych za organizację i funkcjonowanie Rady i Biura Rady. Wpływ taki będzie możliwy, ponieważ zgodnie z art. 14 ustawy o pracownikach sądów i prokuratur Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw pracy, określa, w drodze rozporządzenia stanowiska w sądach powszechnych i wojskowych oraz powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, na których zatrudniani są urzędnicy i inni pracownicy, a także kwalifikacje wymagane do zajmowania tych stanowisk, szczegółowe zasady wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, tabele wynagrodzenia zasadniczego urzędników i innych pracowników sądów i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, wysokość dodatku przysługującego z tytułu zajmowanego stanowiska oraz pełnionej funkcji.

Podkreślenia wymaga, że naturalną konsekwencją ustrojowego wyodrębnienia Krajowej Rady Sądownictwa w ramach trójpodziału władzy było wydzielenie jej budżetu jako odrębnej części budżetu państwa. Z dniem 1 stycznia 2007 r. Krajowa Rada Sądownictwa, po 17 latach działalności, stała się organem niezależnym finansowo, organizacyjnie i administracyjnie. Zapewnia to Radzie większą niezależność oraz ułatwia wywiązywanie się z nałożonych obowiązków konstytucyjnych i ustawowych. Powołanie Biura miało na celu stworzenie urzędu państwowego, służącego pomocą Krajowej Radzie Sądownictwa przy wykonywaniu jej zadań w zakresie administracyjnym, organizacyjnym, prawnym i finansowym.

Rada zwraca również uwagę, że projekt uwzględniający poprawki wprowadzone przez Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka nie został przedstawiony Radzie do zaopiniowania, co narusza zasady prawidłowej legislacji. Można założyć, że przygotowanie poprawki do

projektu odbywało się w pośpiechu, bez należytego rozważenia skutków i znaczenia wprowadzanych zmian, o czym świadczą chociażby błędy językowe występujące w przedstawionym dokumencie.